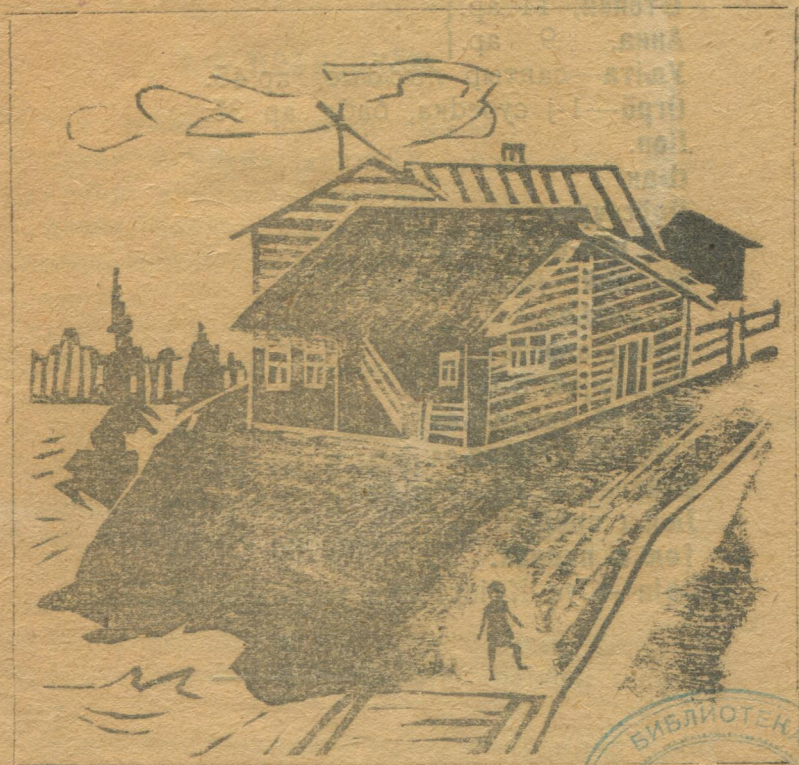

Ноббіноса Віттер.

Рајын.

(Кујим торја теш.)

Комі ыга лезан ін.
1922 во.

Ворсыөяс:

Марпа—дөва, ар 32.

Степан, 11 ар. |

Анна, 9 ар. |

Улыта—салтыр лыффыг, ар 45.

Өгрө—1-ј суседка, баба ар 35.

Поп.

Фак.

Прёскуръа.

5-6 рөд-вуж Марпалн

Матвей—морт-ловбар 35.

1-ј аңфел.

Петыр-апостол.

Аңфелјас, 5-6.

Микајлө арканфел.

Габрилө арканфел.

Саваоп—пөрыг јен-бат.

Јьла пророк.

Јеліе пророк.

Өсип—Сус Крїстослөн муыввса батыс.

МЕДВОЗЗА ВӨЧӨМ.

Вөчөө Марпа ордын. Прөстөй крестанскөй керка: вескыда
 үшүн, лабич; шужга вылас өзөс, пельөсас пач; вескыд
 ас пызан, пельөсас јенжак, ломтыээ лампага.

1-ј петхөдчөм.

та. (Өтнас јенвозын салтыр лыфөө.)

Алилуйя, алилуйя, алилуйя, слава тебе, боже.

Алилуйя, алилуйя, алилуйя, слава тебе, боже.

Алилуйя, алилуйя, алилуйя, слава тебе, боже.

Господи помилуй, господи помилуй, господи
 помилуй.

Слава отцу и сыну и святому дуку.

Глубиною мудрости, человеколюбче, вся строяй...

(помөзүс).

И ныне и присно и во веки веков Аминь,

Со святыми упокой, Кресте, душу раба твоего,
 новопреставленного Матвея, идеже несть бо-
 лезнь ни печаль, ни въздыкание, но жизнь без-
 конечная.

Господи помилуй (12-ыс).

Придите поклонимся цареви нашему богу.

Придите поклонимся Кресту цареви нашему
 богу.

Придите поклонимся и припадем самому Кресту
 цареви и богу нашему.

Помилуй мя, боже, по велицей милости тво-

ей и по множеству щедрот твоих очисти беззаконие мое. (Пырö 1-й суюедка).

2-д петкөдчөм.

1-й суюедка. (Дурбитö). Ез-на воны, Улыта?

Улыта. (дугдыло лыффыны.) Ез-на. (Бара лыффыоб.)

1-й суюедка. (Пукö лабичö.) Бура важөн-нин ескö кылö звөнитисны вичкогыс петкөдигас... Ме ег и вермы Матвејос кольлөдны! (кост) Кушом шуштом бытвö öни керкаыс лоöма! (Пернапасасö.) Сарство небеснöј Матвејлы!.. Кувгис-тај со олигкостыс... Смертыд, тыдалö, оз бөрјыс. Виçöдтö, вергтö мортос нещыштис. Матвејлы ескö-öмöј кувны-на колі?

Улыта. (дугдö лыффыны.) Ставнымлы, луба, кувны лоö, ставнымлы. Ставным коркö мөдар југыдö мунам. Господи помилуй!

1-суюедка. Серт сиз Улыта. Ставнымлы лоö сувтны Господь воçö. (Ышловзö.) Јона-жö Матвеј покоңник гажөдліс мијанös! Мыјкö-жö вöлі ворслывлас аслас ги гудөкнас да зывывлас!

Улыта. Ставнымлы, луба, кевмыны колö мед лолыс сылөн сібалас сарство небеснöјö. Мијан ыжыд молитвајасным-кö инас —сені Матвејыдлы долыд лоö. Сі гудөксö асгыс ордас богтис...

1-й суюедка. Гөргыс?. (Пернапасасö.) Мед-жö-нö сизкө ыжыд милöста праведникјасыс öтсаласны сылы сені... Мед аслас аңфелыскөд сені тала дорынмоз-жö гажөдчас.

Улыта. Кевмыны колö, луба, кевмыны. Ставным ми

таладорад грекөн тырөмаос! Боже, очігті мја грешніча!.. (Пернапасасө.)

І-ј сусөдкә. Ферт бара-ј сізі, Улыта. Міяныс грека жөзыд сөгга оз-нын төр. (Ышловзө.) Міжанлы і мөдар жүгыдад лоө немчөж гир-бын сотчынытө... Кушөм-нө, Улыта, сені олөмыс лоө мјан-коф грекајасыслы?

Улыта. Тәні-кө лөка олін, сені сешөм олөмыд лоө. Грека жөзыдлөн ловјасыс пыр сені бын сотчөны, ад-гејеннаөн шусө. Сені быс некор оз куслы. Сотчасны грекајасыд, да кор ыж шег ыжда колөны, вылыс важ-коф лоөны. Сізі-ј сотчөны пөмтөг. Кодлөн кушөм грек, сешөм сені сотчөмыс: јабефһікјас сотчөны кывјөд өш-өдөмөн, морт высјас—гир біа пөртјын пусөны; жөктысјас—кокөд өшөдөмөн; јортчысјас—увлаң јурөн.

І-ј сусөдкә. (Пернапасасө.) Госпофө, кушөм страгт! Сізкө-та-ај мј ставным сетчө вегкалам.

Улыта. Кевмысны пыр колө таладорад, мед Госпоф мөдарын сетас сарство небеснөј.

І-ј сусөдкә Ферт ескө сізі-да. Мј-өд і јурбітныс пра-меја огө ештылө. Пыр нокгам таладор олөм-јылыс, а мыј лоө сені (чуһнас вывлаң indö)—огө і думыштли. Ферт сөгга кулөмөн шөщ вегкалам адад... О госпофө помілуј!..

Улыта. Ловја дырјыд-кө молітваыд оз сузгы, колө ку-лөм бөрын покоһнікјас-вөсна кевмысны: сал-тырјас лыфөдны, панапідәјас, өбөфһәјас вөч-ны. Секи ловныс налөн пыр вылөжык кыптө. О-ок-өд, уна мытарство пыр сені лоө мунны! Мед ескө некытчө оз кутны ловтө, да мед

рајбѣ воас. Пыр колѣ рѣд-вуждылы щѣщ кевмыгны.
1-ј сусѣдка. Сіјѣ-ѣд і ем Улыта! (Кылѣны сорні да кокшы-
 јас).

Улыта. Воісны-тај со тыдалѣ... (Заводітѣ лыфыгны. 1-ј су-
 сѣдка четчѣ).

3-д петкѣдчѣм.

Пырѣны Марпа, поп, фак, прѣскурна, Анна, Степан,
 вѣтѣ-квајт рѣд-вуж: мужікјас, бабајас. Марпа шогѣѣ, уна-
 ыг сінјассѣ чышкѣ; чельафыс, жугыльѣѣ-жѣ; јѣзыс сіѣ-жѣ
 смѣла сорнітѣны. Марпалѣн кіас кутта доз. Поп да
 фак пырѣмѣн щѣщ заводітѣны гывны. Улыта дугѣѣ
 лыфыганіныг. Јѣзыс, код-сурѣ, гывнысѣ щѣщ отсалѣны.

Поп. Упокой, господи, душу усопшаго раба твоего!

Фак. Упокой, господи, душу усопшаго раба твоего!

Поп. Слава отцу и сыну и святому дуку!

Фак. И ныне и присно и во веки веков аминь.
 (Мѣд пѣв тајѣ-жѣ гылѣны.)

Поп. Во блаженном успении вечный покой подаждь,
 господи, новопреставленному рабу твоему
 Матвею и сотвори ему вечную память.

Фак. (Код-сурѣкѣѣ гылѣ.) Вечная память (3-ыг.)
 (Марпа тајѣ гылігѣн гусѣнік бѣрдѣ. Чельафыс бѣрдѣны-
 жѣ. Јѣз сінјассѣ чышкѣлѣны.)

Поп. (Марпалы.) Ен вывтѣ јона сокрушајчы... Став-
 нымлы коркѣ лоѣ кувны...

Марпа. (Бѣрдіг-тырјі.) Кызі-нѣ, баѣушко, сегда мѣ кутам
 овныс?.. Кызі етіјѣјас бѣдмыны кутасны?(індѣ
 чельаф вылас.)

Поп. Но, кыкѣ господѣ отсалас-на... Онѣ кевмыгны
 колѣ, мед раб божіј Матвејлѣн душаыс упоко-
 ітчас во сарствіјі небесном.

Степан. Мамө, сөгга нө батөйд кулі?

Марпа. (Бөрдиг-тырји.) Кулі, гошајтөј, кулі... Kodі бара сөгга тіян-вөсна кутас төждығны-а?..

Степан. А өі-гудөксө-тајнө щөщ пуктін ескө гортјас?

Марпа. Щөктіс-тај бағыд пуктыны дај пукті.

Анна. Мамө, батөйд-өд рајө кајіс?

Поп. (Челадлы.) Öні тіянлы пыр колө батөйд-вөсна јурбітны, оз ков вунөдлыны.

Анна. Ме пыр кута, бағушко, кағтывны, быд сојігөн: мед ескө батө вошјас да рајас оз кут шығ-јавны.

Поп. (Марпалы.) Gірөта челадыфлөн молитваыс зев ыж-ыд. Раб божіј Мағвејлыс душасө вермасны мездыны мытарствоасө-кө веккалө... Мі дөбім сіјөс бура: гортсағныд вичкоөз колльөдім, ғылөдім бура, гу дорөчыс ғылөмөн мөдөдім, дај панапідә гу вылас вөчім. Öні со тәні јешщө-на содтыштім...

Марпа. Пәсібө, бағушко.. Но, вајө өібөдчө пызан дор-асжык. Шогысла дикөз вуні менам, колө-жө кықкө кағтыштны бурөн. Топөдчөј, бағушко, отеч салөмшік, ставныд. (Корөө пызан дөра, вольсалө, вајалө өөјән-јуан. Öгрө щөщ отсалө. Јурбітөны да пуккалөны.)

2-d сүөөд. Гајтөм кықкө-бығтө кө лоі Мағвејтөгыд.

3-d сүөөд. Кызі-нө? Быдса морт бырі да.

1-d сүөөд. Гајтөм, гајтөм! (Пернапасәө.) Сарствө не-беснөј Мағвејлы!

Анна. Öгрө төт, батө-нө сөгга волас-өз-нүн міјәнө?

1-j сүөөд. Бағыд, Аннушка, зев ылө муніс..

Анна. Рајө?

Поп. Рајө, рајө господ бөзтіс сіјөс. Ас дінас.

- Анна.** Мыјнө сені кутас керны?
- Поп.** Тіјанөс кутас віңны омөлыг.
- Степан.** Сіјө-нө рајыс му пыщкын?
- Поп.** Абу. Рајыд ңебесаын. (Чуңнас індө вывлян.) Ес-төні, вылын.
- Степан.** Муө-тајнө ескө гуаліннын?
- Поп.** Гуалім сөмын јайсө, лолыс рајө кајас...
- Анна.** Батөлөн-өд кулігас лөлыс петіс?
- Поп.** Секі.. (ҕаклы.) Вечная память-тө колө нора-жыка сывны.
- ҕак.** Төда-өд ескө, отеч Ніколај-да. Гөлөсөј ез сузгы ңеуна. (Тајө горны-костын Марпа Улітакөд пызан вылө вәјәлісны гојан-јуан. Парта віна щөщ-жө сені.)
- Марпа.** Первој макутта дорас покөңникөс вошјөдамө. (Ыжыд пернапас чөвтө.) Ок, ок, ок.. Матвејушкој, вошјы-жө да сібөдчы! (Паңыштө. Сы-бөрын ставныс сіз вөчөны.)
- Марпа.** (Поплы.) Батушко, казтыштө покөңниксө віна дорас. Зев-өд ачыс рафејтліс сарствө ңебеснө. (Пернапасагө.)
- Поп.** [Кістө.] Помяни, господи, новспреставленного раба твоего Матвея! (Јуө. Сы бөрын ҕак. Сөгә Марпа ачыс відлө, пыр вошјөдліг-тыр. Ови румкаөн јөзлы кістө Марпа. Јуөм бөрын сојөны, горнитөны. Поп да ҕак горны костын пыр јуыштөны. Быд выл гојан дорө вошјөдөны.)
- Степан.** Мам, батөтө нө мыј дінө вошјөдан, сіјө і сојө рајас?
- Марпа.** Сізі, ҕіта. Лолыс сылөн татчө волө, мі көт ассө огө адчө-а.
- Степан.** Віна јуөмзыд-нө абу-өмөј грек?
- Поп.** Уна јуөмыг грек, а ічөткікалө пыр почө. Сы

вылө і саломын шуома: вино-пө веселит сердце человека. (Јуө.)

Фак. Исус Крїстос ачыс јулїс тајнөј вечера-дырјї.
(Јуө. Марпа пыр шөгө да өнвасө чышкалө.)

Степан. Рајад-өд, мамө, гажа лоө овны бафөлы?

Марпа. Ог төд, Степукөј.

Анна. Мам, ме-өд кула да рајө-жө воа?

Марпа. Став лафїнечјасыс рајө мунөны.

Поп. (Кїстө вина.) Рајын абу печаль нї воздыканїе..
(Сылө) Упокой, господи, душу усопшаго раба твоего. (Јуө. Јөзыс „упокой“ сылігөн пыр пернапас чөвтөны.)

Марпа. (Шога.) Ој-ја да ој-ја... Кызі бара овны мї кут-ам-а?

Улыта. Оз ков, Марпа, сещөма шөггыны. Колө кевмысны, мед јен отсалас теныд тани да мед Матвејлөн лолыс сїбалас сарство небеснөјө (Пернапасасө.)

Поп. Со-тај, Улыта вескыда вїсталїс. Колө кевмысны. Гашкө раб божїј Матвејлөн аслас ез тырмыв тани молїтваыс-да, колө рөд-вужыслысылыг грекјассө мынтыны. (Кїстө вина.) Упокой, господи, душу Матвея раба твоего! (Јуө.)

Фак. (Кїстө.) Упокой, господи, душу Матвея раба твоего! .

Прөскурња. Кушөм бытө гажтөм лої.

Марпа. (Бөрдїг-моз.) Вель-тај ескө гажа вөлі овны-да, мунїс-тај мїжанөс гажөдыгыс... Југыд шондїөј менам-да-ј Матвејөј.. Мыјла-нө те мїжанөс еновтїн?.. (Челафыс шөш шөгөдны.)

Поп. (Јуө.) Ен, Марпа, агтө сещөма сокрушајт! Öнї колө думајтны раб божїј Матвеј-јылыг, мед

ескө полыс сылөн сарство небеснөйө інагіс.

Фан. (Јуё.) Панапидаяс да өбөфнајас колө ғылөдны.
Прөскурна. да быд өбөфна воын Матвеј лов-вөсна
прөскуртор колө перјыны

Степан. Прөскурө-нө сетасны гортө мјанлы?

Прөскурна. Сетасны. Ме гырыгжыкөс тјан бат-вөс-
на кута пөжавны.

Степан. Мамө, рајад-нө быдөнөс леңоны алы оз?

Марпа. Уз, фита, быдөнөс. Коди бура му вылас өліс,
сіјөс і рајө јенмыд өібөдас.

Степан. Батө-нө ескө кыжі сетчө кајас? Сіјө-өмөј
бура өвліс? Пыр-жө-тајнө ескө вөлі накралө
менө јурсіөд.

Поп. (Гажшөма.) Сіјө-өд бур вылө-жө, піјө, накрал-
іс... Сөгга, ме-тај шуі, мса, аслас кө өлігас
ез тырмыв кевмыгөмыс, колө рөд-вужыслы
өні сы вөсна кевмыгны. (Јуё.) Упокой, господи. .
[Сы бөрын фак.]

Степан. Сің-кө-нө рајыд абу-жө пыр вогса?

Поп Рај өңөс вогса сөмын Ыжыдлун вежонын. Се-
кі коди кулө—ставыс рајө воө.

Анна. (Перналасагө.) Вөггы, рај өңөсөј, менам батөлы!

Степан Медтө батөлөн полыс рајө пырас! (Перналас
чөвтө.)

Поп [Сувтө.] Но, сөгга поңө четчавны. (Лыффіг-моз
ғылө: „Во блаженном успении вечный покой
подаждь, господи ..

Фак. [Воңыв ғылө.] Вечная память [3-ыг). (Поп зев скөра
віңөдлө фак выло).

Марпа. Пасібө, батушко, бура зебөмыд вылө. Пасібө
ставныдлы. [Бөрөд. Көд сурө прөшшайтчөны, мунөны,
мукөдыс пукгалөны курітчыны, аскостас горнітөны.
Поп да прөскурна пукөны пызан бердө, недыр-мыө-

тi jöz mödöчөны.]

Марпа. (Jözлы) Мыjnö енö пукалө?.. Но, енö fивитөj сөгса. да менö, döвайс, енö вунөдөj. (Синжассө чышкө.)

Jöz Но, кушөм-нө fивитөм. Пасибө... Ачyd, Марпа, вiдлывлы мiжанөс. (Петöны, кост.)

Марпа. Сөгса-нө, батyшко, уна-ө ковмас тiжанлы Матвеjtö möдөдөмы?

Поп. Но, мыкө сенi кутiн донясны. Уна-ө ачyd пуктан, сы мында i шаң.

Фак. Кымын унжык сетан, сымын коккиджык Матвеjыдлы лөө.

Марпа Сиң ферт, öтөч саломшiк. Верма-кө ескө, став олөмсө сета, да төданныд-өд мiжанлыс олөмтө.. Сөгса со, челафыд баттөг колыны...

Поп. Куш вiчкoын гылөдөмыс богтам чөлкөвөjөн, Матвеjtö өд со гортганыс коллөдiм даj гу вылөзыс ветлiм, панапiдаяс гылiм, сенi-j, тани.. Но, да дас чөлкөвөj шаң лөө, унасө-нө кытыг-нын богтан тенгыд.. (Марпа мөвлалө.)

Фак. Поплы кваjt, меным куjим, прөскурчалы öтiк, шаң лөө ме-ногөн.

Марпа. Зев-таj вөлөм дoна дөбөмыс öнi. Кымын во Матвеj заводö ветлiс да став фенганым ог төд кыч чөлкөвөj ем-ө абу.

Поп. Раб божij Матвеj душа-вөсна колө төждысны, Марпа. Сөгса быд öбөфна возын прөскуртор перjөмыс сiзимдасур, быд öбөфна костын каттылөмыс комынвiтур... Прөскур секи сiзи-нын сетчас. Но сijө аслад фелө. Öвертөктө кор сетан, секи i фенгатө пуктан ..

Марпа. Öнiягыс-на ог төд кычi ымнтыоныс-а. Но да

мыјнө керан? Сізі-кө овлө ферт лоө сетны.
[Перјө јашцікыс фенга да сетө поплы.]

Сак. Вај, отеч Никөлај, öні-жө жукам. Те менө уна-
ыг-нын көмөдлін.

Поп. (Скөрміг-пыр.) Морт душа-вөсна ег-на некущөм
грек примітлы. Гашкө-нө славітігјасөн коркө і
вөлі-а... Мыј ескө теныд могыс сетчөз?! Гос-
поф возын аслым сыыг лоө öтветсө візны...
Но да, на! [Сетө кујім шайт.]

Прөскурна. Öтї сајын, бафушко, меным-щөщ-жө-нын сет.

Поп. Візыв ва-жө тіјанөс кутіс кылөдны. Ог-өд вој
фенгатө.

Сак. Быдсамаыс овлө, отеч Никөлај.

Поп. (Прөскурналы.) Тенад прөскурыд пыр кызкө ас-
лыс пөлөс овлө. Лібө узмөдан, лібө вывті шом-
мөдан; унжыкысө сотан.

Прөскурна. Сіјө-өд, бафушко, быдөнкөд овлө. Со-тај-нө
тенад матушкаыдлөн мукөд-дырјыс һаныд,
шонді бан, удајтчас-да, вомад весіг оз пыр.

Поп. (Сетө і чөлкөвөј.) На, на, на! Он-жө-өд мын-а!..
Еща-жө і аслым колі. (Гујө зептас.) Упокой,
господи, душу усопшаго раба твоего (јуө.)

Сак. Слава и присно и вовеки веков. Аминь (јуө.)

Поп. Сегга-нө, Марпа, мөскыдла кор позө волены?

Марпа. Кор окота, бафушко.

Степан. Мөссө-нө рајө-жө мөдөданныд?

Поп. Чуркі- буфі, піыд тенад, Марпа, гуг-жө
лоө. Быд тор сылы төдны колө. Пев-коф-на і
ем-а, гөгөрвоө. (Степанлы.) Мед бафыдлөн ло-
лыс рајө воас, мөс вылад мі во гөгөр чөж
кутам кафывны, јурбітны өбөфһајас-дырјі.

Степан. Кодсө-нө, мамө, Калышөс алы Візукөс?

Марпа. Ферт лоө Калышөс гетны, вылыг лыгт-ансө.

Анна. Візуксө гет, мамө, сіјө лыкагөжык пыр.

Степан. Мамө, Калыштө-кө гетам сылөн кукаңыс-өд кольө?

Фак. Кукаңсө егкө меным абу грек гетныд-да.

Степан. {щөщ.) Огө, огө гетө кукаңсө.

Анна.

Марпа. Лаңтөј! Грек вензыныд. Калышөс гетам, кукаңсө сы-пыффи јен-кө отсалас быдтам.

Поп. Упокой, господи, душу усопшаго раба твоего (јуө, сы бөрын фак.) Но, а дөратө-нө уна-ө јешщө шуан?

Марпа. Со-өд і дөратө-на колө гетны-дај... От төд унаө сіјө ковмас?

Поп. Кымын унжык, сымын раб божіј Матвеј душалы кокніджык лоө. Візөд, мытарствоад мыјөн воас—ковмас сылы бір біа ју вомөн вужны. Мед егкө дөраыд сузгас-жө сіјө ју-вомөныс зевтны. Кык ортчөн-кө лоө зевтөма, јешщө кокніджыка вужас. Но да аршын комын кымын тырмас ме чајта.

Фак. Поплы кыз, меным сізім, прөскурналы куј-ім,—тырмас і ме ногөн.

Марпа. дөратө гета. Мед тыкө-нын Матвејлөн сени лолыс кокніджыка ветлас-а...

Поп. Сегга і ставыс... Упокой, господи, душу усопшаго раба твоего... (жуё.)

Фак. дōратō-нō кор егкō бетан, Марпа? Упокой, господи, душу усопшаго раба твоего (жуё.)

Марпа. Кōт кор богтанныд, баџушкојас.

Степан. Гōрда-лōза герасō, мамō, щōщ бетан?

Поп. Мiјанлы отас жежыд шабдi дōра... Жежыд вывтiыд долыджыка лолыс вужас. Аскi-нō ѓтi сажын мōскыдла волiг-моз i дōратō бетан.

Марпа. Бетам, бетам баџушко. Тани-ѓд абу ылын, кōт кор волѓ. (Поп, фак да прѓскурња петѓны пызан сажыс.)

Поп. Но, сегга ештiс. (Коправѓ да кiсѓ бетѓ Марпалы) Пасiбѓ, Марпа! (Мукѓдыс коправѓжѓ)

Марпа. (Кiкарсѓ поплыс окалѓ.) Ен фiвiт, баџушко.

(Ставлы.) Кызкө-бара јенмогыг кевмыгө-жө Матвеј-вөсна... (бөрдө.)

Поп. Ен шогы, Марпа. Мјјан сајын фелө оз ло. „Во блаженном успении вечный покой подаждь, господи, новопреставленному рабу твоему Матвею...“

Фрак (Вофыв ылө.) Господи помилуй, господи помилуй, господи помилуй.

Поп. (Торкө, ылө.) Вечная память, вечная память, вечная память. (Марпа чельдыскөд бөрдөны.)

Занавес уөд.

Мөд вөчөм.

Вөчөө рај өзөс возын. Векыда—сад. Шужга вылас тыдалө өзөс, пөдса, матынжык—скамјакөф пүклөс. Сөгга гөгөр сад; веккыд вылас тыдыштө перилө—рајө кајан пос пом.

Гөгөр лөзов-веж рөма. Рөмыд.

(Занавес востігөн некөд абу.)

I петкөдчөм.

(Кылө кокшы веккыд вылын. Сы бөрын упкөм, кашкөм. Сөгга помын тыдовтчө Матвеј: жежыд дөрөма, жежыд гача, көтөщайпод-а, плеш вомөныс вефеч, веккыд кіас кабала, шужга кыңа улас еі-гүдөк.)

Матвеј. (Сувтө шөрас, гөгөр вичөдө, веккыд дөрөм соснас пөсө чышкө.) Уп!.. Öдва-жө помасіс тајө поскыс! (Вичөдлө пос ылө.) Вөчлөмаөг тај ета жужта пос коркө!.. (Кост, вичөдө гөгөр.) Бура гажа інө-өд, зонмө, воі! Гашкө, есіјө өзөсыс і ем рај өзөсыс-да?.. (Мунө өзөс дінө, вичлө.) Ірана.

гормыгöма, тыдалö. Ем-абу-нын бара меным местаыс-а? Гашкö зик-нын тыр-да оз і гібöд јенмыд-да... (Ышловзö.) Есы мында мытарство цыр вужі-да оз кө лезны, зев-жö-öд забеднö лöб. Час-жö чукöстчыла. (Кöсјö голöд-чыны, да друг дүгдö.) Алі-ог? Гашкö узöны-да абу лöгыд... (Бергöдчö бөр, адзö пуклöс.) На, тани-тај і пукган ін вö-лöма! (Локтö.) Быдтор јенлөн лöгöдöма! (Пукöб.) Јона-жö музі! Шенчыны ог вермы: рајö воі, рајö!.. Аттö & вö!.. Регыд і јен возö ковмас сувтны. Код дінö бара вöјдөр нуасны-а: Сус-Крістос дінö, алі Сава-оп дінö?.. (Тіралыштö) Ыв-ввв!.. Бытö-кö пола жö ічö-тіка, дрöж богтö. Көнкö быдтор-жö кутасны јуагны. Но-да вігталам мыј ковмас! Гуз-Матвеј абу-на сещöм полыг. Туј кыз-кымын, буракö, Богословö ветлі да ег повлы некор. Рајад нінöмыг-нын повны... Аттö, зон-мö!.. Кызкö-тај воан-жö со рајöз, јерöмаканыд!.. (Гөлöс көнкö кылö: „Ен јортчы, Матвеј.“) Но!?! Кодкö-нö шыагіс кылö алі мыј?.. Кодкö-тај вöлөм кывзыгö, труктыд!.. (Гөлöс: „Ен јортчы, Матвеј!“ Матвеј зев гуга гөгөр вөзöдлö.) Но-но-но?! Кодкö тани і менö, тыдалö, тöдö? „Ен-пö јортчы,“ шуö. (Горажыка) Прөгыт, со Кріста раді! Вунöдчі!.. (Аслыс) Тајö, гашкö, аңделöј менам-да?.. (Радлö.) Наперво-тај комі-а. Ме чajtлі, міга-öд рајад став праведнікјасыд рочöг, а со куцöмкö і комі морт на вескалöма!.. (Вөзöдö-гөгөр.) Көні бара ачыс-а?.. Он-öд адзы... Кыг-нö мјанлы! Код тöдас, гашкö нарог-нö зебасö-да? (Гораа, јурсö лептыштöмөн) Ог-інö, ог сег-га кут јортчыны! Прөгытöј тöдтөм мортöс!.. (Аслыс) Му вылад велалі јортчыны дај тани телепіт... дыр-ö-нö мјанлы прөступітчыныд? Он і тöдлы јортчышт-чыгас... Кулігөн-тај сіз-жö: Марпа вөзöдö менгым лов петöм да лок-ногөн мыјкö лөвтö, а ме думыг сөтка

да матка сы вылө. Көсја ескө шуны сылы: „тупкы, ми-
 га, Марпа, вомтө трагича, да ..“ (Гөлөс: „Ен јортчы, Матвеј.“)
 Сілітчіс кө таяјо-а? (Сөлыштө) Тпу!.. Он-і төдлы-тая, миға .
 (Гораа) Бара вунөдчі!.. Ог сегга! Го Крістос ог!..
 (Перналасаө). Прөвтітөј менө!.. (Аслыс) Грекө, тыдалө,
 тани вөјан... (Віздө гөгөр.) Көні бара шыагыгыс-а?..
 Бытө-өд аслас гөлөсыс зев төдса, зік Терен Опон
 гөтырлөн-коф.. Гашкө сіјө-нын тани-да. Кызі-нө ескө сы
 лөн лолыс рајас вегкаләма? Сіјө-өд вина помыг кувлі во
 ноль ө віт сајын... (Гораа) Öдө! те, Öдө!? (Кывзө.) Оз
 шыаг. Полө-жө, тыдалө... Бытө-өд пов: Саваопыд-пө
 зев скөр да... Öдөкөд празнікјас дырјыд бура јона
 винатө јулывлім. Нем оз вун, кыз өтчыд Öгрө ордын
 југім да, лешакыд, став... (Гөлөс: „Ен јортчы, Матвеј!“ Мат-
 веј вомсө тупкө кинас, сегга бара сөлыштө.) Тпу! Зікөз,
 тыдалө, грекө вөјан тани пукалігад. (Віздө өздөслаң)
 Көт-нын ескө мед регыджык өздөсөвогтісны да пыртис-
 ны кытчө-кө рајас дыржык-кө олан тани, гірі-лукөн бөр
 му вылас төдмышкаласны татыг... (Кост. Віздөлө ас вылас.)
 Вегіг-өд бабаөј табак көшөлөс абу пунктөма. Курігчытөг-
 ыд сегга тани і ов... Шулі-өд јешцө кулігөн: „пукты, миға,
 Марпа, меным мөдар-југыдө мунігөн сі-гудөкөс, табак-
 көшөтөс да біваөс“. Сі-гудөк кынзі нінөм, трагичаыд,
 абу пунктөма (Гөлөс: „Ен јортчы Матвеј.“) Со!.. (Горажыка
 -пыр) Лоі-жө тани тіјан јортчөмыг өлөдөм!.. Траскөм-
 ыд-өд абу-на сөткөм лібө маткөм. Вывті-жө-тая ті
 јерепенітчанныд. Төдлінныд-өд менгым морттујөс. Му
 вылын олігөн-өд вел јона быд-ногыс јортчывлі...
 Лоөма-жө, зонмө, тіјан „рај.“ сегга көт кыв ен шу...
 Зев-кө колө көт өні-жө бөр... (друг гораа) Ог, ог сегга!
 Лаңта да һемеј-моз кута пукавны. (Кост. Матвеј дыр ні-

нѳм оз шу, јурсѳ лѳгѳдѳ, ышловѳдѳ.) ѳелѳ-жѳ, буракѳ, тані
 овны лоѳ! . Мыјла-кѳ-тај мѳдѳдасны! Кабала со кущѳм-
 ѳс-кѳ гетісны (петкѳдлѳ кіыыс кабала), плѳшѳ лѳскісны
 венѳч,—мед кѳнкѳ тѳдасны, Парма-Чуркса Гуѳ
 Матѳвей-пѳ збылыс кулѳма да рајѳ ыстыгѳѳ. (Кост)
 Часлы-жѳ ворсышта нѳжјѳнїкѳн, прѳста пукалігад
 зїкѳз грекѳ вѳјан. . Бѳр-кѳ ескѳ татыс летча—буржык,
 ме чайта, лоѳ-да... Но да регыѳїк вїтчысла јешщѳ...
 (Бостѳ сі-гудѳксѳ, кабаласѳ піщѳгас сујѳ, заводїтѳ ворсны:
 первѳј нѳжјѳнїк, сѳсга пыр,горажыка, бѳрвылас вомгорулас мур-
 гѳ, сѳсга гывны бостѳ:)

„Парма-Чуркын, Комі муын
 Гажа гажѳн овлі ме.
 Оліг кості вїгѳм бостїс,
 Ег і тѳдлы—кулі ме.

Марпа менö лыфöдлöмөн,
 Звөнөн зөбис-гуалис.
 Мун-пö, Матвеј, југыд шонди,
 Ылö, вылö, рајö кај!
 Кыз-тон тани кута овны?—
 Абу тани виз-ны му,
 Абу вөлöј, абу мөскöј,
 Весиг абу гөтырöј.
 Абу динын менам челаф:
 Анукöј ны Степукöј.
 Абу паккөм, абу көмкот,
 Ставыс гортö колöма.
 Абу понјöј, абу пишщаль,
 Абу сојны весиг ҺаҺ.
 (Öзöс сажан тыдовтчö 1 аңфел).
 Весиг Марпа абу меным
 Табак көшөл пуктöма.

2-d петкөдчөм.

(Аңфел назöник матыгчö Матвејлан. Матвеј оз адзы, вылö возö.)
 Парма Чуркјöј, со мајбырöј,
 Тегы бирö менам гаж.

Аңфел. Матвеј!

Матвеј. (Повзö) А?! (дыр визöдö аңфел вылö.) Кыт-ыг-нö те усин? Коди те?

Аңфел. Ме—тенад аңфелыд.

Матвеј. (Шензö.) Аң-фел?! Менам?! Нимыд-нö те-над мыј?

Аңфел. Матвеј.

Матвеј. (Шпынмунö.) Мун сетыг, ен сөр! . „Матвеј“... Аслад ус-ны тош абу-а, сетчö-жö сујсан — „Матвеј.“

Аңфел. Збыл „Матвеј“: мыј тенад нимыд, сижö i

менам. Быд морт-ловлы зетэ аслас аңфел. Мікајлө-арканфел менө щоктыліс теныд аңфелавны.

Матвеј. [Балабөжсө гыжјалө.] Но, фівө .. аттө, зон мө... Те-нө ескө мыј кутан мекөд керны?

Аңфел. Мыј те, сјјө і ме Немыд на өд текөд овлі. Му вылын пыр быд омөлыг візлі. Öні сезза та ні кута текөд овны.

Матвеј. Зев-на те том-да Ныв, алі ічмон-нө ачыд?

Аңфел. Ок, те-тај нінөм на он төд! Аңфелыд абу ныв-ні, абу зон-ні, абу баба-ні, абу мужік ні.

Матвеј. Коди-нө ескө?

Аңфел. Аңфелыд— аңфел і ем!

Матвеј. Сізкө-тај, абу-жө те зев німкоф тор!.. Те дорыс менам Марпа буржык-на лоө!.. „По кра-ні мерө“ гөтыр, баба!..

Аңфел. (Кінас грөзйтө.) Ен горніт. Матвеј, му выв-са грека олөм-јылыг. Те-өд öні рајө пыран.

Матвеј. Омөлік олөм, тыдалө, лоө рајад... Мыј-ла нө ескө өзөсыс јігана?

Аңфел. Воғ-на. Уғоны-на. Кор Пегыр апостол четчас—вогтас. Сы ордын-өд ключыс.

Матвеј. Тани-нө, рајаныд, ставыс комі јөз?

Аңфел. Тани абу комі-ні, абу рөч ні, тани төдө-ны быдсама горні. Те со комі, дај ставыс кут-асны те-дырјі коміөн горнітны.

Матвеј. Саваопыд і?.. Сјјө-нө зев скөр?

Аңфел. Он-кө дөзмөд,—зев бур, дөзмас-кө—відчыг! Печіктас-да—зев ылөз тутан.

Матвеј. Сі-гудөкна-нө? позө-оз ворсныс рајад?

Аңфел. Позө... (друг.). Пөлінө, кушөм лөгыда те вөлөм ворсны кужан да сывны!.. Мыјнө те öні ворсін?

Матвеј. Сізі, ас-јылыг, Коміон шогос палөдышти.

Анџел. Кущом нө тани шог?.. Вај ворсышт, Матвеј.

Матвеј. Мед-ескө оз видны öнтаја-моз.. Öнтај, гашкө, те і шыаэлін да?

Анџел. Быт-öd шыаг вөлі, Матвеј, јортчан-да... Но вај ворс-нүн... Гашкө регыд менө корены кутас-ны-да.

Матвеј. Корены? Ачыд-тајнө шуін: анџелавны-пө тенид кута.

Анџел. Тани-öd абу на зік рај. Рајын анџелав-ныс лөб. Öні ме сізі-на петкөдчылі тенид... Ворсышт мыјкө, дагылышт..

Матвеј. (Ворсө, былө:)

„Шонді банөј олөмөј-да

Том олөмөј том гажөј!

Том олөмөј, том-гажөј-да

Том пөра кольлалөмөј!..

(Öзөс сајын кылө зев гораа кызөм.)

Анџел. (Повзө.) Со, кылө, Петыр апостолыд саб-мөма! . (Зев öдјө пышјө öзөс сајө бөр.)

3-д петкөдчөм.

Матвеј. Öд кущом полыг! Пышјис!.. Но, мед!.. (Гылө горажыка)

„Том пөра кольлалөмөј да

дас квајт арөс тыртөмөј“

(Кылө öзөсө пыщаныс таркөдчөм да мургөм)

„дасквајт арөс тыртөмөј да

Кыч арөс видчысөмөј!..“

Гөлөс. (Пыщаныс.) Еј! Еј те!.. Код сени равзө?

Матвеј. (Аслыс.) Скөр-жө-тај, тыдалө, Петыр-Па-

вельд. (Гораа օзօслаң.) Мыј шуан?

Гөлөс Kodі, міга, сені равзօ?

Матвеј. Ме, ме, господин Петыр-Павел!

Гөлөс. Kod-нօ сещօм „теыс?“

Матвеј. (Сувтօ.) Ме міга, комі-морт, Пармаыг
Суз Матвеј.

Гөлөс. Мыјнօ сещօма те горлопанитан?

Матвеј. Некущօм горлопанитօм абу, господин
Петыр-Павел. Ме-тај, со, была да ворса тани відчыг-
іг-моз.

Гөлос. Мыј морօс-нօ те тани відчысан?

Матвеј. (Аслыс нимкода.) Но, тани-тај јортчօны-жօ
вөлօм!.. (Гораа.) Відчыга кор рај օзօстօ те вогтан да
менօ сетчօ пырны лежан.. Мыјла-нօ пօдса?

Гөлөс. „Мыјла пօдса“... Абу-օд Ыжыдлун дыр
воссօннад візны. Пыр-кօ-օд вогса і пօгібօ воан ті-
жанօн.

Матвеј. Менօ-օд лежан-жօ сетчօ, вашօ благородіјօ?

Гөлөс. Сені адзам... Відчыглы!.. Пагтага-кера
дај вогта.. Шынітօвжык те сені пукав!..

Матвеј. Ладнօ!.. Он-жօ-օд зев дыр, кօнкօ, паг-
таг?.. (Кывзօ, голօс оз-нын кыв.) Но, муніс, буракօ...(Пуккօ)
Регыд і рајօ севга пыртасны... Кօсјіс егкօ, тыдалօ,
менօ повчօдны да,—некыг! Абу-օд ме полыг рօдыг!..
Час-жօ јешщօ медбօрјагыс тани ворсышта.(Ворсօ, былօ)

„Рытја шу кадօ, матушка,

Менօ рօдітін.

Асја шу кадօ, матушка,

Менօ мօдօдін.

Лебза шу лебза, матушка,

Сօкօл титсаօн.

(Кылö „рожокöн“ тутöстөм гоз-мөдыс. Сегга öзöс сажын кльч-
ясөн гольöдчөм.)

„Пукга шу пукга, матушка,
да зельон сажö“.

(Öзöс воггö. Зев жүгүд жүгөр öзöсөд уө. Кылö каяслөн сьл-
өм, зольöм.)

4-d петкөдчөм.

Петыр-апост. (Сувтö öзöс шөрö.) **Матвеј!**

Матвеј. (Четчö). Ме тани, господін Петыр-Павел!

Петыр-апост. Лок матöжык! (Матвеј матыстчö.) Кө-
ни тенад рајö пыран гижöдыд?

Матвеј. (Ödjö пишöггыс кыскö кабала да сетö.) Со, со!

Петыр-апост. Пишöггын-өмөј виэлöны? Ез-өмөј вег-
кыд киад теныд сетны?. Öд, кушöма чукралöмыд!..

(Разö, видлалö. Сегга плешгыс веңечсö виэöдлö.) Пошö-таж

леэны... Сувт пишöсчанвылад! (Матвеј сувтö. Петыр-апо-
стол бергöдчылö да горöдö.) Еј! Коди Матвејлөн аңдел-

ыс, мед локтас татчö!

5-d петкөдчөм.

1-ј аңдел. (Петö.) Ме талөн аңделыс, баушко
Петыр-апостол.

Петыр-апост. (Матвејлы.) Сувт, четчы!.. (Индö гi-гү-
дök вылö.) Тажö-нө мыј тенад?

Матвеј. Гi-гүдök тајö, вашö благородiјö, ворсан-
тор менам.

Петыр-ап. Мыј морла-нө тајöс вајин татчö? Коль-
ны лоö. Быдсама клам оз пош рајö пыртны.

Матвеј. Ме, векыда-кө шуны, господін Петыр-
Павел, татöгыд ог i пыр рајад. Тајö i став гажыс

өні менам.

Петыр-ап. Зев жө, другө, те збој вөлөмыд!.. Но богт инө, ыкың жө-өд бөр ыстыны гортад-а. . Адзөм аөг добра!.. Чөвт пернапас. (Матвеј сі гудөксө бөгтө шуҗга кыңа улас, веккыд кинас чөвтө пернапас.) Сегга шуав ме бөрса: „Верую, господи, и исповедую.“

Матвеј (Бөрсаңыс.) Верую, господи и исповедую

Пет-ап. Чаю воскресения мертвых.

Матвеј. Чаю воскресения мертвых. -

Пет-ап. да те кіјастө етазі вөч! (Кыкнан кісө во чаалө морөс бердас.) Јешщө шуав: „И жизни будущаго века.“

Матвеј. И жизни будущего века.

Пет-ап. Аминь.

Матвеј. Аминь.

Петыр-ап. Но, сегга сінтө кун да јуртө копырт! (Матвеј вөчө, кызі щөктө. Аңфел сізі-жө. Сегга Петыр апостол шуө аңфеллы.) Кут сегга таяс. (Бергөдчылө да горөдө) Но, еј ті, локтөј, отсалөј выль лолөс, Матвејөс, пыртны рајө!

6-d петкөдчөм.

(Петөны кымынкө аңфел, кіјасныс воча морөс выланыс, јурјаснысө копыртөмаөг. Сувтөны өтар-мөдар бокас да копрабөны.)

Петыр ап. Локтө сегга ставныд ме бөрыс! Гылөј!..

Аңфелјас (Ставныс пырөны ыыліг-тырји) „Бара рајө морт лов содіс, бара содіс өңи лов!“

Занавес һөжјөнык тупкыгө.

КОЛМӨД ВӨЧӨМ.

Раж. Гөгөр сад.

1-ј петнөдчөм.

Матвеј. (Һебыр-мыгъи мытчыгө, сад пөвсөд локтө 1-ј аң-
делкөд кутчигөмөн; шујга кына улас өй гүдөк) Сөгга-нө пыр
таңи лоө тани овны? Һекор пом оз волы Һи?

Аңдел. Гажтөм-өмөј теныд, Матвеј?

Матвеј. Абу зез гажа, аңделөј. Он адзыв шонди
петөм-Һи, шонди летчөм-Һи; лун-Һи вој абу, төв-Һи
гожөм — пыр өткоф.

Аңдел. Сы-пыфди тан Һекор он вие, кынөмыд
Һекор оз гумавлы. Ужавны оз ков, Һинөмыг төждыг-
өм абу-Һи... Мед-тыкө муывысаңыд кевмыгөмыс
суфдас-а. Сөгга страшнөј судөз Һинөм оз ло.

Матвеј. Страшнөј суд дырјыс-нө мыј лоө?

Аңдел. Секи господ-Саваопыд кутас став јөзсө —
кулөмсө і ловјасө судитны. Кодсө рајө колөдас,
кодсө адө ытас.

Матвеј. Менө ескө мед бөр му вылө мөдөдас!

Аңдел. Кушөм му вылө? Секи-өд муыд ставыс
сотчас, колө сөмын рај да ад.

Матвеј. Сиқкө ме өни жө летча, страшнөј судөзгыс.

Аңдел. Ен јөјтав. Матвеј! Јөз быд ногөн гујсөны
рајө, а те — муө вөзјыган. Ен-на-өмөј дөзмы мувылад
өлигөн?.. Тани і овнытө, мајбырөј!

Матвеј. Буреща! Му вылад-өд тани дорыс лөсыд-
жык-жө. Тулысын гөран. Карко тпрускајтө да воөд
мунө бөрөзда кузаыд; бөр вывсаң Марпа кујөд гујө.
Көзән, Степук пишовтө, өылө да шуфлалө, — аслад
гөлөмыд радлө!.. Гожөмнад ышқан, куртан, чөвтан;
шөр-јоль ковтасө војколөн ветлан, вонјын уфлан мед

ном оз сој. Туруныд коса улад толькө шарс! шарс! шарс!.. Чельдыд бымыштасны да щөщ ескө кутасны отсавны: Степан жур важавны, Анна зорөд талавны. Марпа ескө жур бөр куртас, ме ачым чөвта. Веж турун дукуд быттө чөскыд ладан дукул.. Арнад бара-жө...

Аңдел. Мыннө сижө, Матвеј, казтылан? Те өд важдн-нын кулөмыд... Öнi те абу-нын морт, лолыд сөмын олө... Оз ков шоггыны тани. Те-кө шогган, меным щөщ шог... Ов, кызі рајын колө овны! Праведникјас-моз...

Матвеј. кущөм „праведникјас“? Көнөг-нө најө?

Аңдел. Најө пыдынөгжык, јенсан матынөгжык.

Матвеј. Меным-нө оз поз сетчаныс пыравны? Абу-өмөј рајас ставыс өткофөг? Ме веиг Саваоптө-на ег адзыв... Абу-тај, буракө, рајыд быдөнлы өткоф...

Аңдел. ферт абу, Матвеј... Буржык ловјасыс зев лөсыда олөны!.. Тајө шуөө „ичөт рај“, ем јешщө „ыжыд рај.“

Матвеј. Нинөм ме ог гөгөрво „ичөт рај“ да „ыжыд рај“ кущөмкө.. Мөдарө-кө шуны, абу i фивө: му вылас уна тор гөгөрвотөмыс овлө-а, танитө ферт-нын... (Вицөдө гөгөр.) Тани со веиг пукгыныд некытчө...

Аңдел. Пукгыны некытчө? Јенеж вылас-нө? Со... (Пуккө жојас.) Пукгы колө-кө... (Кылө көнкө былөм.)

Матвеј. (Пуксө.) Ворсыштны-кө-а, шог палөдиг-моз... (Бөгтө өг гудөксө кias.)

Аңдел. Ворс ескө көт-да... Төдан мыј рајад кывгө?..

Матвеј. Ме-нө мыјөн төда тјанлыг. Мыннө?

Аңдел. Петыр-апостолыд-пө дөзмөма-нын тенад былөм-ворсөмыг... Көсјө-пө Габрилө-арканфеллы норасны... Шуө-пө: став рајсо-пө комі мортыд шыцөдис... Саваоплы-нын пө кывгөма-і... (Кывзө..) Со-тај, кылан? Быдлаын аңделјасыд ливкјөдлөны комі былан кыв-

јастö тенгыд...

Матвеј. Кор-нö уditисны велавныс?

Анџел. Но, тани? Рајад? Öтчыд-кö пель-пырныс мунлас—сени-ј ставыс... Ме пöла, Матвеј, мед ескö мыкö ез-жö ло мијанлы.

Матвеј. Ме прöстöј му луалыг коми морт да ог пов-а. те—анџел, повџöмыд! Јандыг тащöм кывјастö шуавныд!.. Нарогнö кута ворсны...(Ворсö да былö.)

„Шонди банöј олöмöј да
Парма Чуркјын быдмöмöј!
Парма-Чуркјын быдмöмöј-да
Том пöра кольлалöмöј!
Том пöра кольлалöмöј да
Гажа муын ветлöмöј!..“

2-д петкöчöм.

(Тажö былгөн вочасөн локталöны анџелјас. Нажö зев јона шенџöны былöм-ворсöм былö.)

„Гажа муöд ветлöмöј да
Марпушöс раџejтöмöј!
Марпушöс раџejтöмöј да
Нылöс-пиöс быдтöмöј!
Нылöс-пиöс быдтöмöј да
Кытчö бара колöма? “

Анџелјас. Аттö, кущöм лöгыда ворсö!.. Кущöм лöгыда былö!

Матвеј (Лептö јурсö. Анџелјаслы.) Тiјанлы-нö мыј колö?

2-д анџел. Зев гажаа ворсан-да кывзыны локтiм.

Матвеј. Но-о, кажитчiс! Тi гашкö i былiнныд öнi-да?

2-д анџел. Мi, локтiг-моз...

Матвеј. Гашкö мекöд щöщ былыштанныд?

2-д анџ. Мыј огöыс? Былам.(Анџелјаслы.)Быламö öд?

Анѣлјас. (Копрагѣмѣн.) **Гылам бара. Гылам! Фив ја-нѣн!..**

Матвеј. Мыј-нѣ егкѣ тѣ кужанны?

2-д анѣл. Мѣ? Кѣт мыј, ставсѣ кужам.

Матвеј. Сѣкѣ-нѣ вајѣ гыламѣ. (Ворсѣ, вылѣ, анѣл-јас отсалѣны)

„Шыр кывтѣ-катѣ
Каща кѣја пыжа,
Вурд бѣж зѣбја,
Мој бѣж лопта пелыса,
Ласеј пуклѣса,
Макар паруса,
Кыркѣщ дорсѣ сыныштѣ,
Лыа дорсѣ зѣбѣштѣ...

(Друг кылѣ „рожок“ шы Анѣлјас сафтѣг-моз чѣрѣбтасны да пышјасны шујга вылѣ.)

3-д петкѣдчѣм.

Матвеј. (Шенѣ.) Мыјнѣ лоѣ? Пышјѣсны-тајнѣ ставныс?

1-ј анѣл. Ен-ѣмѣј кывлы чукѣстѣмсѣ?

Матвеј. Бытѣтѣ-тај мыјкѣ тутѣстѣс-а? Мыјнѣ тајѣ?

Анѣл (Сувтѣ.) Тајѣ, Матвеј, мыјкѣ ыжыд тор лоѣма рајын. Габрѣлѣ-арканѣл гур пѣланнас тутѣстѣс... Гашкѣ Петыр апостолыд збылыѣ норасѣс те вылѣ да сы жылыг мыјкѣ вѣчны кѣсѣѣны да?.. Гашкѣ вылѣ морт лов мувывзань локтѣс бара... Ог тѣд мыј лоѣ...

Матвеј. Пыр мыјыскѣ тани лоѣ повны!.. Бытѣтѣ-кѣ казакын олам! (Скѣрыг.) Кушѣм-нѣ тајѣ, грабѣча, олѣм!..

Анѣл. (Ѡдѣз Матвејѣс кутѣ.) Лант, Матвеј, ен јортчы!..

Матвеј. Кыѣнѣ сетчѣ он јортчышт?.. Сешѣм

олдымыс да мыјнө сөгга шуан?..

4-d петкөдчөм.

Микајлө-арнаң-фел. (Зев өдјө локтө.) Көни коми Пар-
маыс мортыс?

Матвеј. (Жожган.) Танө, ме!

Мик. арк. Ымыд Матвеј?

Матвеј. Матвеј, Суҗ-Матвеј. Те-нө ескө коди ачыд?

Мик арк. Четчы вај өдјөжык! (Сувтөдө.)

Матвеј Мыјнө сещөмыс тјан лоі? Рајыд өзјіе-
алы мыј? (Сувтө.)

Мик. арк. Шыҗөдин жө, зонмө, те став рајсө! Са-
ваопөҗ-нын кывсөма,.. Саваопыд татчө локтө..

Матвеј. Сөгга і зык лептыны? Мед-нө! Мед лок-
тас-кө!.. Колө жө вөлі мем сјјөс адҗөдлыны.

Мик-арк. Сулав сы-дырјі шыңитөв. Мыј щөктас,
—вөч!.. Смотри, ен пакөстит ас вылад! (Мунө өдјө бөр.)

5-d петкөдчөм.

Матвеј(Микајлөлы бөрғаньыс) Од, зонмө, кущөмі! Пов-
җөдны көсјіс! Суҗ-Матвејыд абу-на полыс рөдыө
петлөма.

Аң-фел. (Шога.) Но, Матвеј, буракө рајын олөм-
лы пом воіс... Ок, ок, ок!.. Менө-өд те щөц ускөдин...
(Бөрдө.)

Матвеј. Но, но-о!.. Шлупыкты сөгга сені. Аң-
фел-жө менам! (Сөлыштө) Тппу!.. Лант!.. Ен лөвт се-
ні... Менө щөш јанөдан Саваоп воҗад!.. (Аңфел бурасө.)

6-d петкөдчөм.

(Кылө былөм, пыр өті пөлөс.)

„Вежа, вежа, ыжыд јен-Саваоп!

Вежа, вежа, ыжыд јен-Саваоп!..“

Сесса тыдовтчыны анделјас, шора костаныс Саваоп, отар бокас Микајло аркандел, мѳдарас—Габріло. Матвеј дінѳ сувтѳны. Анделјас копыртѳмаѳѳ журнысѳ, кјјасныс морѳс выланыс. Микајло Габрілѳкѳд сулалѳны сурја-мос.

Саваоп. (Тошѳѳ малыштѳ да журнас гѳгѳртѳ первој, сесса шуѳ зев збылыс.) **Комі** муыс, Парма-Чуркјыс, Суз-пі, Матвеј, те?

Матвеј. (Повзытѳг.) Ме, господін-баѳушко, ыжыд јен Саваопѳј!..

Саваоп. (Буржыка.) Те-пѳ зев мастер ѳі гудѳкѳн ворсны?

Матвеј. Кушѳѳма-кѳ-тај ворса-а.

Саваоп. Вај-нѳ ворсышт, ме кывзышта. (Боквыс копыртѳ журсѳ.)

Матвеј. Пуксѳ Саваоп кок улѳ жѳжѳ, ворсѳ „Шыр кывтѳ катѳлыс“ ногсѳ. Анделјас код-сурѳ заводѳтѳны сывны.)

Мік-ари (Анделјас вылѳ лѳкыс) Лаңтѳј ті!..

(Матвеј ворсѳ бура дыр.)

Саваоп (Лептѳ журсѳ да легѳдѳ.) Прамѳј лѳбыда ворсан, Матвеј!.. Сывны-пѳ-тај кужан-і.

Матвеј. Кужам і сывны, господі-Саваопѳј!

Саваоп. Вај сыв мыкѳ, ме кывзышта (Бара журсѳ боквыс копыртѳ да кывзѳ.)

Матвеј. (Ворсѳ былѳ.)

„Шонді банѳј олѳмѳј да

Том олѳмѳј, том гажѳј!

Том олѳмѳј, том гажѳј да

Том пѳра коллалѳмѳј!..

Саваоп. (Лептѳ журсѳ да легѳтѳ) Молодеч, Матвеј!.. Менѳ шѳщ, пѳрыс-јенмѳс гажѳѳдыштін.. Атѳѳ теныд!.. Сувт сесса, тырмас, муѳі!.. (Матвеј сувтѳ.) Ме, Матвеј, ег і вѳвлы томнад некѳр. Пѳрысѳн чужлі,

пöрыгөн öнöз олі, пöрыгөн і..

Матвеј. (Воэыв шуö.) Кувны лöб?

Саваоп. (друг скöрмö да Матвејлы плешас печіктö, Матвеј услö да бöр четчö.) Бөлбан!.. Со теныд!.. Кытчö оз жуавны—ен шыаг!

Матвеј. (Анфелкöд шöш угкöдчö көк улас да кевмысö.)

Прöстт, баушко Саваоп, тöдлытöг шусис..

— **Саваоп.** Четчы, да мöдыг кывнад ен прöступічы!.. Таэтö öд рајыд вöтла! (Шеныштö кінас, бергöдчö бöр мунны. Анфелјас бара сіз мунöны, кызі і локтісны. Мун ö ныжыліг-тырјі:) „Вежа, вежа, ыжыд јен Саваоп“, (унавс

7-d петкöдчöм.

Матвеј (Плешсö вiдлааö.) Ачыс бытвö абу і ыжыд ескö... а печікыс трустлөн...

Анфел. Лант, ен јортчы, Матвеј!

Матвеј. „Ен јортчы“.. Есшöма колскöптис-да..

Шу: „маткыштны колö... (Сувтö.)

Анфел. Оз ков сізі лöгасны Саваоп вылö, Матвеј... Вiзöдтö кукшм бура сіјö тенгыд ворсöмтö да гылöмтö кывзис.

Матвеј. Бура-кö-тај кывзис, бура і атвöсö вiзис!.. (Петкöдлö плешсö.) Вiзöдлы ноко, абу ö јöг четчыштöма?

Анфел. дугды, Матвеј... Оз öд рајад нинöм ло. Прöстö сіз аслыд бытвö кажітчö... (Вiзöдö.) Со, нинöм абу... Ен норас, Матвеј, јен вылö, абу лöгыд...

Матвеј. да-öд ез-жö тајі ков!.. Но мед шусис тöдлытöг кушöмкö лок кыв. да-öд Саваоп-баушко-ыд верміс і пыффи не пуктыны... О-ок! Ворсыштакö шог вöсна-а.. (Пуккö.)

Анфел. Ворс і ем, Матвеј! Ворсöмөыд-тај Сава-

опыд нинөм оз шу.

Матвей. (Ворсө да ыло.)

Котөрти да котөрти—

Ичөтик керка воис...

8-d петкөдчөм.

(Сылигөн бара аңфелјас локтоны да щөщ ылоны.)

Гольөдчи да гольөдчи—

Менам мусукөј вогтис.. (Матвей јурсө лептө, аңфелјаслы.) Но, ти-тај бара-нин танөс.

2-аңфел. Зев гажаа ворсан-да, ми огө вермө крепитчыны,—сизі-ј кыскө те динө. Вај мыжкө ворсышт јешщө!

Матвей. Пофө. (Ворсө, ыло, аңфелјас щөщ.)

Ме-кө петі рытјыны да

Менам рытанөј колі.

Менам рытанөј колі да

Менам друганөј ез ло.

Менам друганөј ез ло да

Мича нылөс адзылі.

Мича нылөс адзылі да

Кильчө вылас сулалө.

(Кылө көнкө телегаөн мунөм-моз јіркөдөм шы.)

Матвей. (1-ј аңфеллы.) Мыјнө тајө, аңфелөј, кылө?

Аңфел. Гымалө-тај кылө Ільла-пророк... Скөр-мөма мыжыскө.

Матвей. Быдөн тани мыжыскө да мыжыскө скөр-мөны пыр!.. Кыті-нө сегга ошкан рајын олөмтө? [Четчө.]

Ільла пророк. (Мытчыоө шујга выван. Сіјө пукалө ічө-тік нольгөгыла телегаын, өвтө өтарө-мөдарө огыра серапомөн, быд өвтыштигөн шуө: Сват! Сват! Сват! Телегасө кыскө Јельбе-пророк. Аңфелјас сувтоны бокөжык, копыртоны јурнысө,

быд „Гват!“ шуигон улѣжык копыртчылѣны. Иъла прѣрок сувг-
лытѣг мунѣ воѣѣ, векыд вылѣ, сені дыр-на-кылѣ „Гват! Гват!“
шуалѣмыс.)

10-d петкѣдчѣм.

Матвѣј. Тажѣ і ем Иъла-велікѣжыд? Вѣвјасыс-таж-
нѣ абу?

Анѣдел. Ічѣт рајад вѣвјастѣг волѣ.

Матвѣј. Коди-нѣ ескѣ вѣв пыѣѣыс сылы доѣѣае-
ѣма?

Анѣдел. Јѣлѣс пророѣ, другыс.

11-d петкѣдчѣм.

(Иъла пророк сіѣі-жѣ бѣр мунѣ шујга вылѣ.)

12-d петкѣдчѣм.

Матвѣј. Но, бѣр муніс... (1-ј анѣеллы.) Оз зермы
сеѣса тани? Гымалѣм бѣрад ѣд пыр зерлѣ-да.

Анѣдел. (Гераліг-моѣ.) Оз-жѣ зермы!.. Зермывлѣ-ѣд
јенеж увѣаѣ (інѣѣ увлаѣ.), кокувѣаѣ, естыѣаѣ.

Матвѣј. Сіѣкѣ-нѣ вѣјѣ јѣшѣѣ мыјкѣ ѣыламѣј!
(Пукѣѣ.)

2-d анѣдел. Вѣјѣ, вѣјѣ!

Матвѣј. Ті јѣктыны онѣ кужѣ!

2-d анѣдел. Кыѣі-нѣ огѣ кужѣ. Кужам бара!
(Анѣелјасы.) Јѣктыштамѣј-ѣд (Анѣелјас лѣчыкыштѣны јурна-
ныс)

Матвѣј. Но вѣјѣ заводітѣ! (Вѣрсѣ „шыр кывтѣ катѣ“
(лыс ногѣ. Анѣелјас сувтѣны ѣтар-мѣѣар бѣкас, заводітѣны јѣк-
тыны конрасіг-тырјі мѣѣа-мѣѣлы.)

13-d петкөдчөм.

(Кылө Өсиплөн гөлөс „Аттө фивө! Аттө фивө! Мыjnө тајо? Кушөм зык-шум?..“

Өсип. (Ödjө локтө шуасиг-тырји шујга вывган, зев куз бекфа. Сувтө Маѳвей воқо. Аңделјас пышјоны коді кытчө веккалө.) Мыjnө те, зонмө, тани вөчан? Став рајсө-тајнө путкылтны кутин!.. Кызи-нө поқо тани сы ыжда зык лептыны?.. Зев-өд-нын јона Саваопыд-дөзмөма, дај менам пијөј сафмис... дугды, зонмө!.. Аттө, фивө, мыј кутис керөыны мијан рајын!.. Ставсө-тајнө те, зонмө, пузувтны кутин!.. Мунны-нын оз поқ рај куза, гөгөр быдлаын ғылөны комі ғыланкывјас! Став аңделыс і став праведныкыс!.. Ен дур, зонмө!.. Вөрман те тақинад проч Саваопөс скөрмөдны, стро кыс војдөр вөчас страшнөј судсө!.. Кылан те, комі морт, воқо кежө лабутнөјажыка ов!.. Ен сещөма дөзмөдчы!.. (Мунө.)

(Өсиплы мунігас кылө өтилесан ғылөм:) „Шонди-банөј олөмөј да

Том олөмөј, том гажөј!“

Өсиплөн гөлөс: „Лант! Мыј сен лөвтан!“

Мөдлаесан гөлөс: „Шыр кывтө катө

Каца көја пыжа.“

Өсиплөн гөлөс: „дугдөј, зонјас!.. Мыjnө ті?

Көјмөд гөлөс: Пөлін ты дорө ветлі да —

Роч казакөс адзылі“...

Өсиплөн гөлөс: „Но, фивө!.. Мыjnө ті равзанныд?

Часлы-нө, Саваоплы ме нораса!“

Нольд гөлөс ғылө: „Бобө, бобө, кытчө ветлін?

— Чожө гуө ветлі ..“

Өсиплөн ылын-нын кылө гөлөс: „Лантөј, јерөмаканјас!

Кылб уналасан бералом: „Кі-кі, ка-ка!.)

14-d петкөдчөм.

(Матвеј анђелыскөд пыр тајо кывзисны.)

Матвеј. Коді-нө ташом пöрыгыс вöлі?

Анђел. Тајо--плöтнык Öсип, Сус Крїстослөн му-
вывса батыс... (Морөсас кутчїсö, друг) Мыјкö-тајнö менö
зев јона друг шогöдїс.. Ок!.. (Пуксö).

Матвеј. Пыр мыјкö тенö шогöдö.

Анђел. Прöстö оз шогöд. Лок лоом вождö шогöд-
лö пыр. Мыјкö, тыдалö, лоö мїјанкөд, Матвеј.

Матвеј. Лої мыјкö сетчö. Ачыд сещöм—намöд-
код!

Анђел. Ок, лоö мыјкö, Матвеј... Адзылан!

15- петкөдчөм.

Петыр-апост. (Локтö шујга вывсан.) Матвеј!

Матвеј (Јурсö лештö.) О! Тани!.. Но, господін Пе-
тыр Павел вöлöма! (Кыкнаныс четчöны.)

Пет-апост. Кывзы Матвеј!

Матвеј. Ме кывза, господін Петыр-Павел.

Петыр ап. Матвеј!

Матвеј. Мыј?

Петыр-ап. Те ескö мунан-он кытчö-кö мöдлаö?

Матвеј. Кытыг?

Петыр-ап. Татыс...

Матвеј. Татыг? Рајгыс?

Петыр-ап. Ферт, мїса, татыс

Матвеј. Кытчö?

Петыр-ап. „Кытчö?“ Тöдa кö-öд тенгыд ог јуас

Сijö-i ем, ог төд кытчө.

Матвеј. (Аслыс.) Енлы, венчыштам ічөтїка (Петыр-лы). Мыжыс-нө ескө, господін Петыр-Павел, көсжан-ныд менө ыстыны? Менө-өд татчө кулом бөрын мө-дөдїсны.

Петыр-ап. Сijö-өд і ем.

Матвеј. Ме ег гусаглы, ег мортөс вїлы, ег вегїг ҥекор когаглы.

Петыр-ап. Төда, төда, оз ков меным вїставны.

Матвеј. Төдан-кө-нө мыј сөгга?

Петыр-ап. да өд те став рајсө шыжөдїн! Вегкыд-а путкылтөмөн путкылтан!.. Рај пагтала өнї гылө-ны комї гылан кывјас!.. Зїкөз шыкөдїн те аҥделјас-нымөс. Вегїг угоднїкјас-нїн лывкјөдлөны кушөмкө „Шондї банөј олөмөј“

Матвеј. Со вөлөма мыј!

Петыр-ап. Сijö—өтї тор. Мөд-кө, сөгга тенад строкыд тырї.

Матвеј. Мыгама „строк?“ Рајын-пө ҥекушөм строк абу-да?

Петыр-ап. Ме шуа: тырї. Строк абу сөмын прав-еднїкјаслы, кодјаслөн рөд вужјасыс му вылын немыс кевмысөны. Тенад тырї. Тенад гөтырыд мөс сетөма сөмын во гөгөр казтылөм вылө. Вовыд тырї.

Матвеј. Мыјнө те, Петыр-Павел, шуан: „во тырї.“ Первој лун-на ола-да.

Петыр-ап. Те ен му вылад-моз лыфды. Мувывса вовыд танї өтї лун куза.

Матвеј. Но дївө! Нїнөмтор танї он гөгөрво...

Петыр-ап. Но, мыј, кытчө ескө тенө мөдөдны рајгыс?

Матвеј. (нїмкода.) Вег-шөрө ен жуглы јуртө, гос-

посин Петыр-Павел. Вистала, колөккө, кытчө.

Петыр-ап. Кытчө-нө?

Матвей. Бөр сетчө, кытысаң локтй!

Петыр-ап. Му вылө?!

Матвей. Кытчө-нө сесса, ферт му вылө.

Петыр-ап. Ме көсја вөлі тенө төлыг вылө мөдөд-

ны.

Матвей. (Дурсө лөгөдө.) Мем оз ков. Төлыг вылө, зонмө, ме ог мун. Муө бөр летча.

Петыр-ап. Рајыг муө бөр летчан?

Матвей. Е-е. господин Петыр-Павел! Ме сені тащом рајтө аджа... Јешчө буржыкөс лөсыджыкөс, гажажыкөс!... Ме сені кута Парма ковтасөд ветлөдлыны ворсіг тырјіда сыліг-тырјі. Ме сені кута віңны буркомі сыпан кывјасө вунөдөмыг-вөшөмыг. Пуксаскө комі зон гудөкасны—ме кута гудөкасөм шыас ылыштны. Міча комі ныв-кө мөс корсігјасөн богтас ывны—кута гусөник сылы ме отсавны. Лібө петас комі морт тулысын гөрны, ме гөлөмсө кута сылыг гажөдны... Быд шөг-дырі комі јөз дінын кута бергавны да шөгсө налыг палөдны... Пармаса вөр-васө пыр кута гажөдны аслам ыломөн ворсөмөн... Мыј тіјан рајсыд меным!.. Ме Парма Чуркјөс сізім рај вылө ог веж!.. Со мыј шуа, господин Петыр-Павел:

Петыр ап. Но, мун-нө сізкө, бөр летчы муад! Воңө віңны тенө оз поз тани—став праведникјасө те комі ылыгјасө пөртан дыржык-кө тан олан... да сесса, шуа-тај, строкид, міга тырі. Он-жө-өд јона лөгас, Матвей?

Матвей. Кушөм лөгасөм, Петыр-Павел. Нимкод, зев нимкод меным лоі! Көні өөлөжыдлы долыд—сени і рај! (Аңдел бергөдчө да бөрдө Матвей віңөдлө сы вылө, сесса

Петыр-апостоллы.) Сөмын, господин Петыр-Павел,
 i etijö (indö аңдел вылас.) ме бөрға оз вөтчы!..
 рдыгыд меным сени оз ков, сөмын гажтөмтны мено
 тас. Мед кытчө гажыс мунас... Ме ногөн-кө мед
 ис муа-раја костас. Пофө сизі?

Петыр-ап. Пофө. (Бергөдчө да горөдө.) Габрілө-ар-
 аңдел! Воны татчө!

16-d петкөчөм.

Габрілө-ар. (Зев ödjö локтө. Векыд кіас меч, шујгаас-
 пөлан, сүмөд „рожок.“) Ме тани, Петыр-апостол! Мы
 ктан вөчны?

Петыр-ап. (Габрілөлы.) Вај чукөртлы став аңдел-
 гө! Матвеј окоитө бөр муө летчыны, кольөдны колө.
 ö (indö аңдел вылө.) кытчө-кө инав муа-раја костө.
 көсјы соргыс бөстны ачыс, зев-пө лаб-да.

Габрілө-ар. Вөчам! зк пыр! Тутөстө кыкыс.)

17-d петкөчөм.

(Чукөртчөны аңделјас)

Петыр-ап. (Матвејлы.) Но, прөщайтлы сөгга, да
 он ен казтыв. (Копыртчөны мөда мөдлы.)

Габр арк. (Аңделјаслы.) Сувталөј өтар-мөдар бокас!..
 твејлыс ловсөбөрөні кольөдам му вылө..(1-ј аңделлы.)
 летчигад пос шөрас воан да шыбытчы шујга выв-
 ортсө.(1-ј аңдел бөрдөмөн јурнас лічкыштө.)

Петыр-ап. Но, Матвеј, мун сөгга!

Матвеј. (Бөстө өі гудөксө кіас да ворсіг-тырј! муно,
 с былө.)

Шонди банөј олөмөј да

Парма-Чуркјын быдмөмөј!

Парма-Чуркын быдмөмөј да
Гажа муын ветлөмөј!

(1-ј аңдел бөрсаңыс бөрдиг-тырји мунө, аңделјас јур коп
төмөн, Петыр-ап мунө Габрілкөд муныјас бөрсө.)

Занавес һөжјөнүк пөдлагө.

Р. В. Ц. г. Устьсы сольск, Гос.
Типография, тираж 2100 экз.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Large block of handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Large block of handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.